

Смирнова Н.В.

к.е.н., доцент кафедри менеджменту і маркетингу,
Одеський державний аграрний університет

**МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ АКТИВІВ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В
ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НА
СВІТОВОМУ РИНКУ**

Постановка проблеми. В даний час в умовах лібералізації торгівлі, все більш відчутною для України у зв'язку з приєднанням країни до СОТ, стримування «небажаної» імпортової експансії буде обмежено прийнятими міжнародними правилами. Тому тема створення ефективного механізму формування активів з метою забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних аграрних виробників набуває особливої актуальності.

Важливий аспект конкурентоспроможності – це наявність конкурентних переваг, тобто таких активів підприємства, які стратегічно важливі для бізнесу і дозволяють перемагати в конкурентній боротьбі. Щоб підприємство стало лідером на ринку, йому необхідно випереджати конкурентів у нововведеннях в системі виробництва і збуту, встановлення нових цін, зниженні витрат. Формування даних активів відбувається, в більшості випадків за рахунок залучених (інвестованих) у підприємство коштів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суб'єкти агробізнесу на сьогоднішній день відчувають гострий дефіцит у джерелах формування сучасних інноваційних активів. Головна причина інвестиційного дефіциту, на наш погляд, – відсутність чіткої стратегії підвищення конкурентоспроможності в рамках кожної сільськогосподарської організації. Разом з тим, в даний час у сфері організації агровиробництва починають віддавати пріоритет таким фундаментальним принципам економіки, як спеціалізація, інтенсифікація, концентрація і капіталізація бізнесу. Це говорить про першорядну роль

організації та розвитку сільськогосподарського виробництва саме на крупній промисловій основі. Необхідно визначення «точок зростання», здатних не тільки підтримувати існуючий виробничий рівень, а й забезпечити його зростання.

У ході аналізу статистичних даних та науково-практичної інформації було виявлено, що в основі підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських організацій лежить постійне оновлення матеріальних активів, які дозволяють не тільки підвищити якість виконання технологічних операцій, але і позитивно позначається на кінцевих результатах підприємства.

Постановка завдання. Основною метою даного дослідження є вивчення стану активів сільськогосподарських підприємств та запропонувати дієві складові механізму їх формування в Україні для забезпечення конкурентоспроможності аграріїв на світовому ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна вела переговори про вступ до СОТ понад 14 років. Нарешті, 5 лютого 2008 року, Генеральна рада Світової організації торгівлі затвердила протокол про прийом України в члени СОТ. Підписаний і ратифікований Верховною Радою договір про вступ до СОТ передбачає значну лібералізацію митно-тарифної політики щодо імпорتنих товарів, зниження загороджувальних мит, скасування частини преференцій російським виробникам і пільг резидентам особливих економічних зон [1, с.1].

За оцінками фахівців, негативні наслідки більшості заходів вітчизняні виробники і споживачі їхньої продукції відчують не відразу. Планована прихильниками вступу до СОТ послідовність кроків, згідно з якою пропонується спочатку відкрити кордони, а економіка повинна сама модернізуватися, вважається досить жорстокою по відношенню до реальних виробників продукції в першу чергу малих і середніх розмірів. Доцільно було почати з підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників та економіки в цілому, а потім можна було вже й відкривати ринки. У рамках вступу України до СОТ до цих пір ведуться складні переговори з сільськогосподарської продукції. Крім тарифного аспекту, вони включають

також розгляд політики України щодо державної підтримки аграрного сектора. Переговори з питань рівнів тарифного захисту носять затяжний характер, оскільки для України вони зачіпають досить чутливі області захисту, підтримки та відновлення нормального функціонування АПК в цілому.

Згідно з домовленостями, Україна не має зобов'язань перед СОТ по скороченню державної підтримки, є лише зобов'язання не перевищувати її річний рівень. Сукупний вимір державної підтримки (СВП) сільського господарства України не повинен перевищувати 3 млрд. 43 млн. грн. Крім того, додатково Україна може кожен рік витратити до 5% від річної вартості виробництва валової продукції сільського господарства [2, с. 1].

Сформована в даний час ситуація в агропромисловому виробництві вимагає вироблення чітких заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності його і товаровиробників. Серед них особливо актуальна політика ціноутворення на сільськогосподарську продукцію, при здійсненні якої найближчим часом потрібно забезпечення державної підтримки сільськогосподарського виробництва, збереження і збільшення дотацій, ґрунтовне реформування форм і методів контролю над цінами.

Система цін в АПК України повинна складатися з різних їх видів: складаються під впливом кон'юнктури ринку вільні ціни; гарантованих цін, підтримуваних державою за допомогою встановлення прийнятного їх рівня або дотацій; заставних цін для здійснення заставних операцій та оплати продукції по заставі. Гарантовані і заставні ціни повинні бути відомі заздалегідь і контролюватися залежно від зростання цін на матеріальні активи.

Одним з ключових шляхів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних суб'єктів агробізнесу та виробленої продукції є розвиток виробничої, соціальної та ринкової інфраструктури. За рахунок вдосконалення виробничої інфраструктури можливе поліпшення забезпечення сільськогосподарських організацій і фермерських господарств виробничими приміщеннями, технікою, обладнанням, енергетичними потужностями, газом, дорогами і на цій основі збереження і нарощування виробництва продукції.

Наступним напрямком підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції є вдосконалення нормативно-правового забезпечення. Прийняття практичних заходів з підвищення конкурентоспроможності аграрного сектора не представляється можливим без посилення державної підтримки вітчизняного товаровиробника, проведення Урядом України адекватної бюджетної, кредитної, податкової політики, створення відповідного органу, координуючого питання експорту сільськогосподарської продукції на зовнішні ринки.

Розвиток вітчизняного сільськогосподарського машинобудування також можна розглядати в якості шляхи підвищення конкурентоспроможності суб'єктів агробізнесу, причому доцільно на базі функціонуючих заводів організувати роботу центрів з обслуговування сільськогосподарської техніки.

Висновки. Проблеми зростання конкурентоспроможності вітчизняних виробників, продукції вважаються одними з найбільш складних і актуальних, у зв'язку з чим потрібно пошук їх вирішення також на рівні регіонів, тому що намічені проекти саме там втілюються в життя. У обмежений період часу необхідно спрямування зусиль виконавчої влади та агробізнесу на оновлення застарілих сільськогосподарських машин на інноваційній основі з урахуванням використання досягнень науково-технічного прогресу і передового вітчизняного та зарубіжного досвіду. Разом з державною підтримкою сільськогосподарських організацій, необхідно усунути негативні впливи на конкуренцію з боку монополістів і різного роду посередників. Необхідно спростити доступ виробників сільгосппродукції на споживчий ринок.

Список використаних джерел

1. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі. [Електронний ресурс]: <http://rada.gov.ua>. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_049
2. Інформація щодо зобов'язань України, взятих у процесі вступу до СОТ. [Електронний ресурс]: <http://www.me.gov.ua/> Режим доступу: <http://www.ukrexporth.gov.ua/ukr/wto/ukr/982.html>